

(א) צ"ה ל: (ב) [לקמן
דף כז:]; (ג) עיין תוס'
מנחות דף מב: ד"ה
הקוצים; (ד) מנחות מב:
(ה) [לקמן דף כז:]; ועיין
רש"י לקמן לא. ד"ה
אבל, (ו) פסחים ו,
(ז) קידושין נב ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם
עשאה וכו' וזכר ארבעה
אחיך ובפ"ק כ"ל
ותיבת קשיא נמחק:
(ב) ד"ה מנין וכו'
דחילל קדושה עליהו
איתקלא: (ג) ד"ה הוא
וכו' שלא נודעה לרבים
מכפרת כו' דאמר עולה:

גליון הש"ס

גמ' מנין לעצמי סוכה.
ע"י לקמן דף לו ע"ב רש"י
ד"ה אסור להריח:

תורה אור השלם

(א) דבר אל בני ישראל
לאמר בתמושה עשור
יום להודש השביעי
הזה חג הסוכות שבעת
ימים ילי': (ויקרא כג, ד)
(ב) חג הסוכות תעשה
לך שבעת ימים
באסוף
ומתקבץ: (דברים כג, יג)
(ג) גדלים תעשה לך על
ארבע פגפות בסוף
אשר תכסה בה:
(דברים כב, יב)

ליקוטי רש"י

ד"ה. משמע כל שצעה לה'
הוא הקדש. ע"ה החגיגה.
שלמי חגיגה ליאסר
משהוקדשו. [ביצה ל:].
ואין עושין סוכה
בחולו ש"ש מועד. מי
שלא יש צדקה יו"ט
הראשון [לקמן כז:].
עשאה ציצית מן
הקוצים. הנקצים היינו
חוטין תלויין בכל הידיעה
שקורין פרוק"ש וקוצין
אותם מן הצד. ל"א להכי
קרי להו קוצין שיוצאין מן
הצד קוצין. נימוז. היינו
אותן שיוצאין מן הצד
נחפיה. פסולת. כל זמן
שמחברין לצד דבעינן
עשייה לשמה [מנחות מב:].

לעזי רש"י

פרני"ש. פירוש חוטין
(שמשחירין בסוף צד
שחוכין מן הצד לאחר
אריגתו) (ערוך ערך גרד
ד' ועיין רש"י צבורות
דף ח ע"ב ד"ה כרובי לי
גרדי מינה). צומשי"ש.
פירוש פקעיות, כדוריות
של חוט.

סוכה

פרק ראשון

סוכה

ט.

מתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: בית שמאי פוסלין. דצעו סוכה לשמה וזו סתם נעשית. ואילו תוך שלשים לחג הוא כיון דשולחין צהלכות החג קודם לחג שלשים יום^(א) סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם שלשים סתמא לאו לחג: ובית הלל מבשירין. ללא צעינן סוכה לשם חג: כשרה. לצית שמאי אינטריך: **גמ'** סוכה לשם חג. דכתיב סוכות לה' לשם מנחת המלך: ע"ה החגיגה. שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לחוסרן עד לאחר הקטרת אימורין דזכו זהו צמר הכי משלחן גזוה^(ב) כעצד הנוטל פרס^(ג): חג. חגיגה: חג הסוכות תעשה. סוכות תעשה לחג סתם המקרא ודרשהו: בחולו ש"ש מועד. אס לא עשאה מתחילה: פלוגתא דרבי אליעזר צפרק הישן (לקמן כז:): ופרקינן לצית הלל ללא צעו לשמה נימא גבי ציצית נמי לית להו דרצ יהודה אמר רב: עשאה. לציצית: מן הגרדין. פרני"ש שולחין צסוף הטלית מותר האריגה וגדל שם הציצית מינה וזה: מן הקוצין. חוטין שנתקו צסמי וקושרים אותן ותלויין לראשיהן^(ד) צצגד לאחר שנארג וקרי להו קוצין על שם שצולטין כקוצים: מן הנימוז. כגון טלית שתפרוה או שעשו זה אימרא צמחט וראשי חוטי התפירה תלויין זה ומנהן גדלו הציצית: פסולת. הואיל ותלויין ועומדים כל אלה צצגד ולא נתלו זה לשם ציצית לאו עשיה לשמה היא: מן הפסין. פקעיות כדוריות של חוט לומשי"ש: כשרה. הואיל וכשנתלו צצגד לשם ציצית נתלו עשיה לשמה היא דטויה לשמה לא צעינן שאין טויה מן העשיה: כי אמריתה קמיה דשמואל. רב יהודה תלמידו של רב ושל שמואל היה לאחר פטירתו של רב היה אומר שמועות משמו כך אמר לי רב וכשהרצתי^(ה) דברים לפני שמואל נחלק עליו מ"מ תרוייהו עשיה לשמה צעו:

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין^(א) ובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: **גמ'** מ"ט דבית שמאי אמר קרא^(ב) חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת^(ג) דאמר רב ששת משום ר"ע^(ד) מנין לעצמי סוכה שאמורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמיהו דבית שמאי כתיב קרא אחרנא^(ה) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר^(ו) אין עושין סוכה בחולו של מועד **ובית הלל**^(ז) לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב עשאה מן הקוצין ומן הנימוז ומן הגרדין פסולה מן הפסין כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ג נבעינן עשויה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה^(ח) למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרנא^(ט) ועשו להם משלהם: **מתני'**

סוכה ישנה בית הלל מבשירין. צירושלמי תני לריך לחדש זה דבר מצוה אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא וצלד שמה על פני כולה וצמר הכי איתא התם מנה ישנה פלוגתא דצית שמאי וצ"ה א"ר^(א) דברי הכל הוא מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר צרי הוא שלא דקדק זה: **ואם עשאה לשם חג** וכו'. אפילו לצית הלל נפקא מינה שאין לריך לחדש זה דבר ואפילו לא נפקא מינה אלא לצ"ש יש לו לתנא לפרש צמה נחלקו ולא שייך לאקשווי טעמא דצ"ש אמת לאשמועינן אלא היכא דפליגי תנאי אליצא דצ"ש ולא נפקא מינה מידי צפלוגתא אליצא דצית הלל כי היא דרבי אליעזר דמילה (שנת דף קלה). וצפרק ארבעה אחין (יבמות דף כת. וסס) (ה) קשיא וצפ' קמא דצ"ה (דף קז:); וכולן פירשנו צמקומם: **מנין לעצמי סוכה שאמורים ב"ל שבעה**. משמע דאקרי מדאורייתא ודרשה גמורה היא מדפרין והא קרא^(ב) להכי הוא דאמת ותימה דצפרק כירה (שנת דף מה).

משמע שהוא מדרבנן דמייתי התם ראייה דרבי שמעון אית ליה גבי נר מתוך שהוקצה למנוחו הוקצה לאיסורו מהא דתניא דאין נוטלין עלים מן הסוכה צ"ט ור' שמעון מתיר ושוין צסוכת החג צחג שהיא אסורה וצפ' המצוה כדי יין (צ"ה דף ל: וסס) מייתי דרשה דהכא ואפילו הכי משמע התם צסוף שמעתין ללא אסירא אלא מטעם מוקצה דקאמרין עני סוכה ב"ה לשמה. ושנינן שאהו התם לגבי ציצית דכתיב גדלים תעשה לך לשם חובה לכך בעינן עשיה שהיא הטויה לשם גדלים למעוטי מי שלא נטוה לשם גדלים. ועשו להם ציצית. דייקנן האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרנא למעוטי גזולה ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי ב"ה וק"ל בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה:

דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צאומר איני צודל מהם כל צין השמשות דלא הוקצו למנוחו ולא דמו לעלים שהם עיקר המנוה ועל כרחך צודל מהם ויש צהם סתירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דצרי דרך קשיא ומירון ור"ת מפרש דעלים של כדי הכשר סוכה חילל קדושה עלייהו ואסירי מדאורייתא אצל היומר מכדי הכשר לא מיתקרי אלא מדרבנן והא דפריך נמי וכו'^(א) מהני ציה תנאה משום דמסתמא כי היכי דלא ומהני תנאה צמאי דאסירי מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין לריך לסוכה צין לא לריך ואההיא דצ"ה קשיא מפרק צמה מדליקין (שנת דף כב. וסס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צזוי מנוה ולא משום מוקצה וצמקומה פירשנה: **מה** חגיגה לה' אף סוכה לה'. קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: **ההוא מיבעי ליה** למעוטי גזולה. תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מנוה הצאה צעצירה דמהאי טעמא פסלינן אחרנא^(ב) הגזול ציום טוב שני לקמן צריש לולב הגזול (ד' כט:); וצההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא צצ"ט ראשון צעינן לכס משלכס אלא צצ"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מנוה הצאה צעצירה והשתא אס כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאינטריך למעוטי שאול אצל גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' כז:); דאדם יוצא ידי חובתו צסוכה של חצירו ונפקא להו מדכתיב כל האזרח צישראל ישצו צסוכות תלמד שכל ישראל ראויין ליצב צסוכה אחת וי"ל דטעמא דמנוה הצאה צעצירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניזוקין (גיטין ד' נה. וסס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דאמר עולה צגמרא^(ג) צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעין ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הצית וגונן (צ"ק ד' קיד). ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מנוה הצאה צעצירה אלא דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (סס ד' כז:); דריש רבא צהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם דקאמר התם צמרובה (סס כז:); דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרוח ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף קז:]; דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום מנעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מתמת שינוי השם דאחי השתא לא חזי להקצרה דבעינן קרבנו צשעה צמקדיש:

הא

זו א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טוש"ע א"ח סי' תרלו סעיף א: זו ב מ"י פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלח סעיף א: זה ג מ"י פ"א מהלכות ציצית הלכה יא סמג עשין טו טוש"ע א"ח סי' יא סעיף ה:

רבינו חננאל

פיסקא סוכה ישנה ב"ש פוסלין וכו"ה מבשירין. מתני' בשלא עשאה לשם סוכה של מצוה לפיכך גרסינן בירושלמי תני צריך לחדש בה דבר חבריא אמרי טפח ו' יוסי אמר כל שהוא. מ"ט דב"ש דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן וכו"ה האי קרא איבעי להו לעושין סוכה כל שבעה ואפילו לחולו של מועד ואסיקנא לבי"ה עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן וכו"ה לית להו הא דרב יהודה דאמר עשאה לציצית מן הצמר שנסבך בקוצים ונמרט או מן החוטים של גרדי או מן הנימוז פסולה מן היסין פ"י הן פקעיות כש' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעיות נמי פסולה דבעינן טויה לשמה ובסוכה אמאי לא בעו ב"ה לשמה. ושנינן שאהו התם לגבי ציצית דכתיב גדלים תעשה לך לשם חובה לכך בעינן עשיה שהיא הטויה לשם גדלים למעוטי מי שלא נטוה לשם גדלים. ועשו להם ציצית. דייקנן האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרנא למעוטי גזולה ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי ב"ה וק"ל בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה:

הגהות וציונים

[א] בכתיב גוסף הנוטל פרס מן המלך (דק"ס): [ב] צ"ל ראשיהן (באה"מ דק"ס): [ג] צ"ל וכשהרצה (בארות המים): [ד] בירושלמי ובראשונים איתא אר"י: [ה] צ"ל מדפרין וב"ש נמי מיבעי ליה להכי ותימה דבפרק, וכו"ה ברא"ש (דבש תמר): [ו] [צ"ל ומין] (גליון): [ז] [צ"ל ומין] (גליון): [ח] [צ"ל צ"ל] (גליון): [ט] צ"ל דאמר עולה דבר תורה בין וכו' כ"ה בגמ' שם ותיבת בגמרא לכאורה מיותר (פורת יוסף):